

ERŐS VÁR

AMERIKAI MAGYAR EVANGÉLIKUSOK LAPJA

XXXIV. ÉVFOLYAM

1970. ÁPRILIS

4. SZÁM

TÜRMEZEI ERZSÉBET:

Tavaszz felé

Barna még az erdő,
de az avaron
áttör már a győztes,
ifjú hatalom:

ibolya, fűszálak...
és a mogyoró
barkája a szélben
vidám lobogó...

Tavaszz tűzte oda:
harcos akarat.
És mozdul az élet
fában, föld alatt.

Bár barna az erdő,
kopár a jelen:
amit még nem látok,
azt énekelem.

Kertek néma hantja
titokzatosan
hallgat arról, ami
alatta fogan.

Millió magocskát
ölel, rejteget,
rá a szürke felleg
könnyet ejteget.

Esőcsepp leperdül,
a kis maghoz ér,
kemény burkot pattant...
kihajt a gyökér.

Bár barnák a kertek,
kopár a jelen:
amit még nem látok,
azt énekelem.

Kihajt a legszentebb
mag, az ige is.
Kizsendül a szívek
halott kertje is,

s Krisztus tavaszában
új élet terem!

Amit még nem látok,
azt énekelem.

ÉSZAK-AMERIKA ÉS AZ EVANGÉLIKUS MAGYARSÁG

ORMAI JÁNOS ESPERES-LELKÉSZ ELŐADÁSA

az Amerikai Magyar Evangélikus Konferencia torontói közgyűlésén

Elvándorlások, áttelepedések egyik vidékről, vagy egyik országból a másikba, az emberiség történelmének kísérő jelenségei. Háborúk, politikai, vagy vallási üldözések, különböző egyéni indítókok a megtelepedett európai népeknél is újra és újra kényszerítettek embereket lakhelyük, otthonuk elhagyására, emigrációba. Gondoljunk csak a reformáció időszakára, vagy közvetlenül a magyar történelemből a török hódoltságra, a Thököly fölkelésre, vagy a Rákóczi szabadságharcra és az 1848-49-i veszített háborúra.

A 19. század elejéig azonban Európa népeinél a kivándorlás, az emigráció nem volt tömeges társadalmi jelenség. Csak a múlt század első évtizedeitől 1914-ig, az első világháború kitéréséig, tehát mintegy száz éves időszakban bontakozott ki Európa országaiból olyan hatalmas méretű kivándorlás, amilyen a kontinens történetében ismeretlen a korai népvándorlások óta.

Ezt az új népvándorlást az előző századok emigrációitól nemcsak óriási mérete, hanem jellege is alapvetően megkülönbözteti. Bár ebben az időszakban ugyancsak emigráltak emberek politikai és vallási okokból, vagy különböző egyéni elhatározásból, a múlt század első évtizedeitől meginduló hatalmas kivándorlási hullámok tömegeinek túlnyomó többségét főleg gazdasági okok ösztönözték arra, hogy önkéntesen más országokba távozzanak, vagy egye-

nesen más világrészekben telepedjenek le.

Ilyen gazdasági okok kényszerítették a magyarok kivándorlását is. Az Egyesült Államokba tartó "öregamerikás" magyarok tömeges kivándorlása 1924-ben szűnt meg, amikor itt bevezették a nemzetiségi kvótarendszert.

Kikutatható feljegyzések szerint az első magyar kivándorló 300 évvel ezelőtt jött Amerikába. Jacob Fabricius neve jól ismert az amerikai lutheránusság történetében, mert ő volt itt az első evangélikus misszionárius. Papp János László lelkészünk kutatásai nyomán újabban felfedezett adatok valószínűvé teszik, hogy Fabricius Magyarország szülőltje volt.

Nyoma van annak is, hogy 1832-ben volt egy magyar ember a kivándorlók között. Ki volt, mi lett a sorsa, milyen vallású volt, ezekre a kérdésekre nem tudunk megfelelni. A legközelebbi adat 1841-ről szól, mely évben egy Haraszty nevű magyar ember Wisconsin államban egy 17 családból, vagy főből álló magyar telepet szervezett; ennek a csoportnak nyoma veszett.

A magyar szabadságharc leverése után indult meg nagyobb mértékben az amerikai kivándorlás. 1851-ben Kossuth Lajos is kint járt az újvilágban a maga nagy missziójával. A vele kijött magyarok közül többen végleg kint maradtak s hasznos polgáraivá váltak új hazájuknak. Így pl. Újházy

László előkelő társadalmi pozíciót foglalt el, Asbóth Sándor tábornok pedig a polgárháborúban a szabad Észak oldalán tüntette ki magát.

Ezután kezdett a kivándorlás mind nagyobb méreteket ölteni. Az Amerikába induló hajók tömegesen szállították a magyar honos kivándorlókat s nemcsak egyesek és családok, hanem egész falvak indultak az ismeretlen, de jobbnak álmódott új világba, Amerikába. 1832—1911 között a magyar kivándorlás számszerű adatban: 3,331.458. Ezek közül időközben sokan visszatértek s így a kintmaradottak számát ennek nagyjából felére tehetjük.

Innen indulhatunk el, hogy az amerikai magyar evangélikus egyházi élet kezdetéről vázlatos képünk legyen.

A történelem feljegyezte, hogy a IX. Keresztély dán király által 1619-ben a Hudson-öböl tájára kiküldött expedíció 66 evangélikus tagja között volt Rasmus Jensen, az első evangélikus lelkész, aki az észak-amerikai kontinens földjére lépett. Hatvanhat embert kísért el a meszesi bizonytalanságba, hogy szomorúságukban vigasztalja, csüggedésükben bátorítsa őket s az evangéliumot tanítsa gyermekeiknek is.

Kisebb csoportoknál is mindig ott látjuk a lekipásztort minden időken, minden nemzetnél és felekezetnél. De amikor a mi áldott hazánkból megindult a tömeges kivándorlás és ezrenként hagyták el hittestvéreink az akkor még ezeréves szülőföldet — lelkész bizony nem jött velük.

Ahogy nekivágott a dunántúli, az alföldi, a felvidéki hittestvéreink az ismeretlen világnak, nem törődött vele többé senki, hogy vezesse, bajában segítse, árvaságában lelki vigaszt adjon. Könnyebb volt a szlovák bevándorlónak, mert megértethette magát más szláv nyelven beszélőkkel. Könnyű volt a németnek, angolnak, svédnek, mert azok már itt egy megszervezett kis társadalmat találtak, saját nyelvükön beszélőket s vasárnap a saját templomukba mehettek, mint az óhazában.

Csak a mi magyar testvéreink boilyongtak idegenül s vesztek el a

nagyvárosok házrengetegekben, vagy Pennsylvania, Ohio, West Virginia, Kentucky államok szénbányáiban, vasgyáraiban, a vasutak építésénél szerte nagy Amerikában. Így éltek sokáig, elszokva templomtól, egyháztól, családtól, egy új életformában, ami bizony nem erősítette, hanem inkább gyengítette őket hitben és erkölcsben.

Idő múltával az egy nyelvet beszélők, egy vallást követők csoportokba verődtek a nagyobb városokban, ipari gócpontokban és a bányavidéken. Volt lelkésze már a szlovák evangélikusnak, magyar katolikusnak, reformátusnak, csak a mi magyar evangélikus testvérünk nem találta meg lelkészét, egyházát, templomát széles Amerikában.

Jöttek ide magyarul is beszélő szlovák lelkészek, de leginkább olyanok, akiket otthon pánszláv hajlamaik miatt állásuktól megfosztottak. Ezek nem sokat törődtek magyar evangélikus hittestvéreikkel. A magyarországi nemzetiségi területekről származó lelkészek rendszerint tiszta szlovák, vagy német gyülekezetekben vállaltak szolgálatot.

Így azután a magyar evangélikusokat a református testvérek karolták fel s elmondhatjuk, hogy a száznál több egyházat számláló amerikai magyar reformátusság gyülekezeteit és templomait lényeges százalékban az evangélikusok segítették felépíteni.

Azonban elhanyagolt híveink közül sokan elfordultak az egyháztól s ha évtizedek múltán egy-egy bátor lelkész valamelyik metropolisban, vagy egy magyar telepen felkutatott vagy száz személyt, vagy családot, nagyrészüket teljesen közömbös volt s nem mutatott hajlandóságot az egyház megszervezésére.

A clevelandi magyar evangélikusok már 1906-ban összejöttek éneklésre és imádságra Öschleges Ferenc tanító vezetésével. 1907-ben Ruzsa István az eperjesi teológia elvégzése után, saját elhatározásából Amerikába érkezett, hogy az itteni magyar evangélikusokat megkeresse és összegyűjtse. New Yorkban azt a tanácsot kapta, hogy Clevelandban bizonnyára vannak ilyenek.

Özv. Ruzsa Istvánné így ír "Nt. Ruzsa István életrajza és működése" c. visszaemlékezésében: "Clevelandban először a nyugati oldalon helyezkedett el. Megtudta azonban, hogy a magyarság java a keleti részen lakik, a 79. utca környékén. Átment oda és végigsétált a 79. utcán. Feltűnt neki egy üzlet felirata: 'Tóth Mihály' Ez csak magyar lehet, gondolta s benyitott az üzletbe. 1907-ben még a hús nagyon olcsó volt, s az volt a szokás, hogy egy pohár sör mellé még szendvicset is adtak. Kért egy pohár sört és szóba elegyedett Tóth Mihállyal. Beszéd közben derült ki, hogy evangélikus és többen is vannak. Már többször írtak haza a püspöknek, hogy küldjön ki lelkészt, de semmi választ sem kaptak. Ruzsa István bemutatkozott, hogy ő evangélikus lelkész, s azért jött el Magyarországról, hogy körülnézzen, vannak-e itt evangélikusok. Tóth Mihály örömeiben felkiáltott: 'Tiszteendő úr, az Isten hozta Önt közeink!' "

Ruzsa István fáradhatatlan buzgalmának sokat köszönhet az amerikai magyar evangélikusság. A clevelandi Első Egyház után több más gyülekezetet is szervezett. Utána jövő lelkésztársait segítette, irányította minden erejével és tehetségével. Még az ő idejében alakultak egyházak Detroitban, Bethlehemben, New Brunswickban, Buffalóban, Martins Ferryben, New Yorkban, Pittsburghban, Perth Amboyban, Caldwellben, Lorainban, Allentownban, Palmerstonban, Bridgeporton, Newarkon, Akronban, Nyugat-Clevelandban, Windsorbán, Torontóban és Montreálban.

Az úttörő Ruzsa Istvánt számosan követték Amerikába. A tizes évektől napjainkig ide érkező magyar evangélikus lelkészek megérdemlik nevük felsorolását: Boczkó Gyula, Becker Jakab, Vályi Gusztáv, Stiegler Ernő, Korntheuer József, Ruzsa László, Ruzsa Jenő, Schleifer Bertalan, Németh Károly, Albrecht Géza, Szabó Sándor, Faska Pál, Pölöskey Sándor, Szmódis István, Zimmerman Rezső, Leffler Andor, Ormai János, Pöttschacher István, Rettman Farkas, Papp János László, Szebik Károly, Turcsányi Gyula, Szathmáry

Gyula, Wesselényi Miklós, Brachna Gábor, Markovits Pál, Kunos Jenő, Asbóth Gyula, Bell Lajos, Egyed Aladár, Pósfay György, Károlyfalvi Béla, Hefty László, Juhász Imre, Gerő László, Varga László, Buthy Dénes, Tessényi Kornél, Bernhardt Béla, Weisz Jenő és Mészáros Sándor. A felsoroltak közül 18-an már meghaltak, voltak, akik rövid itt-tartózkodás után visszatértek Magyarországra, néhányan magyar református egyházaknál, többen angolnyelvű gyülekezetekben helyezkedtek el. Jelenleg 11-en szolgálnak magyar ev. gyülekezetekben.

Visszatérve Ruzsa István ügybuzgóságára, aki mindig írogatott hazas többször személyesen is könyörgött hazai segítségért, — míg végre sok kérés, tárgyalások, jegyzőkönyvezés után megjelent Amerikában 1914. februárjában az óhazai egyetemes egyház kiküldöttjeként Raffay Sándor pesti lelkész, későbbi bánya-kerületi püspök. Raffay beszámolt tapasztalatairól felsőbb hatóságának s könyvben is megírta amerikai útját elég részletesen. Jelentésének talán lett volna valami eredménye komolyabb támogatás formájában, ha nem jön a központi hatalmak vereségével végződő világégés, majd a nemzeti szerencsétlenségek egész sora. Otthon most már fontosabb ügyek és bajok voltak, mint az amerikai magyar evangélikusok mostoha sorsa.

Így tehát míg mások építettek, mi tétlenek voltunk. De ez nemcsak a mi mulasztásunk, hanem az akkori óhazai egyházi vezetők is.

Csak a tanulság okáért érdemes megemlíteni, hogy a legutóbbi háború után, mikor olyan nehéz helyzetbe kerültek otthoni gyülekezeteink, nem lett volna-e nagy segítség, ha az Egyesült Államokban és Kanadában van 30-40 jól megszervezett virágzó egyházunk — mint ahogy lehetett volna. S mennyire áldásos lett volna egy "Hungarian Lutheran Synod", melynek súlya és tekintélye lenne amerikai országos egyházunkban, s amely sok irányban szolgálhatná a világ magyar evangélikusságának javát.

Gyengeségünkben, szétszórtságunkban jó, ha egymás hitén erősödni tudunk!

Összetartozásunknak és egymásra utaltságunknak kifejezője az AMERIKAI MAGYAR EVANGÉLIKUS KONFERENCIA. Közös problémáink fóruma az ERŐS VÁR, melynek hasábjain számon tartjuk egy-

mást és gyülekezeteink az érdeklődő szeretet kézfogásával kapcsolódnak össze.

Bölcs úton jár és a saját fennmaradását is elősegíti minden gyülekezet és minden lelkész, ha felelősséget érez e két intézményünk iránt és azokat minden erejével támogatja is!

Személyi hírek

Mindinkább nagyvárosi jelleget öltő kultúránk az egyház szolgálatának új módját és ágait igényeli. Ennek felismerése hozta létre New York árnyékában az ún. "Hudson County Lutheran Parish"-t. Lényege az, hogy Jersey City-ben és környékén egyelőre tíz gyülekezet ezután szoros kapcsolatban és együttműködéssel végzi munkáját egy koordináló lelkész és a közös egyháztanács vezetésével. Kialás van arra, hogy szomszédos ALC és Missouri gyülekezetek is csatlakoznak ehhez a "csoport-egyházhoz", mely egészen új fogalom az evangélikus egyház-szervezet történetében. Lutheran Church in America országos egyházunk Missziói Tanácsától **Bell Lajos** magyar evangélikus lelkész kapott híványt erre a munkamezőre. Az új koordináló lelkészt dr. Edwin Knudten, a New Jersey egyházkerület elnöke iktatta be állásába január 11-én úrvacsorai istentisztelet keretében.

* * *

A pszichoterápia, a lélekgyógyászat modern módszere, ma már sok esetben kézenfogva működik együtt a lelkipásztori tanácsadással. **Rönkös Károly** magyar evangélikus lelkész, a clevelandi Psychiatric Institute kórházi lelkésze ezért az Ashland College teológiai szemináriuma keretében megszervezett a lelkészek számára egy Lélektani és Tanácsadási Intézetet, melynek hallgatói két-éves tanulmányaik során gyakorlati kórházi kiképzésben is részesülnek a lélekgyógyászat terén. Az Intézet januárban nyílt meg 12 protestáns és 7 római katolikus lelkész-hallgatóval.

* * *

"Sok dolga van — mégis mindenre jut ideje." Ez a megállapítás tökéletesen illik **Hefty László** argentinai lelkészünkre, aki nemesak a Buenos Aires-i belvárosi gyülekezet gondját viseli, hanem rövid egy év alatt annyi új megbízatásra és munkakör-

re tett szert, hogy az másnak egy egész életre elegendő lenne. Íme, a felsorolás: az egyetemi diáktotthon lelkésze, az öregotthon főtitkára, a püspöki tanács és az ifjúsági ügyeket intéző tanács tagja, a magyar fiú- és leánycserkészek protestáns tábort lelkésze (rk. tábort lelkész nincs ki nevezve, a katolikus cserkészeket is ő gondozza). Szabad idejében (?) egyetemi tézist ír az Evangélikus Világszövetség délamerikai működéséről. A fentiekén kívül pedig most vállalta el, hogy az Amerikai Magyar Evangélikus Konferenciát mint hivatalos megfigyelő képviseli júliusban az EVSZ 5. nagygyűlésén Porto Allegreben. Majdnem elfelejtettük hozzátenni, hogy az ERŐS VÁR sajtótudósítója is ő lesz ezen a gyűlésen.

* * *

Bonn Róbert és felesége, sz. **Brachna Etelka** jelentik, hogy házasságukat fiúgyermekkel áldotta meg január 29-én. Az újszülött neve Róbert Timótheus. **Brachna Gábor** főesperes, a clevelandi Első Egyház lelkésze ée felesége a boldog nagyszülők.

* * *

Nt. Egyed Aladár nyugalmazott lelkész, v. főesperes március 24-én Isten kegyelméből betöltötte 80. életévét. Lapunk főmunkatársát szívünk minden melegével köszöntjük és Urunk áldó kegyelmébe ajánljuk további életét!

(—)

Akár hiszi, — akár nem!

Hazai egyházunk a szovjet megszállás 25. évfordulóján ünnepi országos közgyűlést tartott. Az egyház országos felügyelője elnöki megnyitó beszédében kijelentette: "A szovjet hadsereg a világtörténelem első humanista hadserege".

ERŐS VÁR

AMERIKAI MAGYAR EVANGÉLIKUSOK LAPJA

Az Amerikai Evangélikus Egyház
Magyar Konferenciájának
lapja.

Szerkesztő és kiadó:

Juhász Imre

Főmunkatárs: Egyed Aladár

‘ERŐS VÁR’

(“MIGHTY FORTRESS”)

P.O. Box 02148, Cleveland, Ohio 44102

Published by the
Hungarian Conference

of the Lutheran Church in America.

Issued monthly October to May,
bi-monthly in June/July and Aug./Sep.

No. 4. (131) Vol. XXXIV.

APRIL 1970.

Subscription: \$3.00 a year.

Second-class postage paid
at Cleveland, Ohio.

FONTOS!

Minden szerkesztőségi anyag,
kézirát, gyülekezeti hír, úgyszin-
tén a lappal kapcsolatos minden
levelezés, előfizetés és adomány
erre a címre küldendő:

“ERŐS VÁR”

P. O. BOX 02148

CLEVELAND, OHIO 44102

Az “ERŐS VÁR” előfizetési díja
egy évre csak 3 dollár. Szívesked-
jenek a lejárt előfizetéseket kése-
delem nélkül beküldeni a fenti
címrre.

Be nem jelentett címváltozás esetén
a posta a kézbesíthetetlen újságot
megsemmisíti, a kiadóhivatalnak pedig
külön portót kell fizetnie. Erre a költ-
ségre különösen nem-előfizetők, kése-
delmező előfizetők, vagy többéves hát-
ralékban lévők esetében nehéz fedeze-
tet találni.

Ezért kérjük olvasóinkat, hogy min-
den esetben pontosan adják meg címü-
ket a “Zip Code” szám feltüntetésé-
vel együtt! Az újságot “Zip Code”
szám nélkül nem kézbesíti a posta.
Címközlésnél tüntessék fel az utca
megjelölését is; pl. St., Rd., Ave.
Ugyanis egyes postai zónában azonos
nevű utcákat csak így lehet megkülön-
böztetni.

Printed by

Classic Printing Corporation

9527 Madison Ave., Cleveland O. 44102

ÖRÜLJETEK!

“Mert imé, új egeket és új földet terem-
tek, és a régiék ingyen sem említettnek,
még csak észbe sem jutnak; hanem örül-
jetekek és örvendjetekek azoknak mindörökké,
amelyeket én teremtek; mert imé, Jeru-
zsálemet vigassággá teremtem, és az ő né-
pét örömmé.” Ézsaiás 65:17—18.

Jubilate vasárnapja (idén április 19-e)
a bevezető ige, a 66. zsoltár latin szöve-
gének első szaváról vette nevét: ÖRÜL-
JETEK! Ez a bibliai felszólítás persze
nemesak erre az egy vasárnapra szól, ha-
nem egész életünkre. Nem a “keep smil-
ing” kényszeredett állandó mosolygása
értelmében, hanem evangéliumi értele-
mében. A bűneset óta a világnak nagy szük-
sége van arra, hogy az örömről tanítást
kapjon, az öröm lehetőségét, kísértéseit
és veszedelmét egyaránt meglássa.

Amikor azt veszem észre, hogy Isten
lelke ezt az ígét parancsként mondja, első
pillanatban azt mondom: ez lélektanilag
lehetetlen, mert parancsra örülni nem le-
het. A szívből jövő nevetés úgy hangzik,
mint a feneketlen mélységű pineéből vissz-
hangzó zokogás. Az öröm bent van a szív
mélyében s azt parancsolni nem lehet.

Megtiltani sem lehet az örömet. Az öröm
vagy megvan s akkor nem lehet megaka-
dályozni, vagy nincs meg és akkor nem
lehet az emberre reáerőszakolni. Ezzel
szemben az öröm ígéje azt mondja: **mind-
örökre örüljetekek!** Ez még nehezebbé teszi
az ígét, mert bizonyos helyzetben, lelki
állapotban, körülmények között lehet örül-
ni, de mindörökké örülni lehetetlenség.

Amikor azonban Isten és az én gondola-
tom szembekerül egymással, alázatosan
azt kell mondanom: amiképpen magasabb
az ég a földnél, azonképpen magasabb Isten
gondolata az én gondolataimnál. **Min-
dig Istennek van igaza,** akkor is, ha azt
gondolom, hogy lehetetlenség az, amit Isten
kíván tőlem. Ő lehetlent nem kíván
tőlünk! Ebben a parancsban, törvényben
éppen az az evangélium, hogy az örömet
nem tanítani akarja, nemesak biztatni
akar rá, Isten a felhőket nemesak szét
akarja kergetni a fénylő napsugárról, ha-
nem parancsolja: **Örüljetekek mindenkori!**

Nem tudom kedves olvasóm, hogy ami-
kor te ezt olvasod, milyen lelki állapotban
vagy, az életnek milyen keresztje nyomja
a válladat, milyen tövises sebeztek szíve-
det, lelkedben milyen sebek gennyesednek
és milyen bűnök gyötörnek, csak azt tu-

dom, hogy az öröm parancsa mindnyájunk-
nak szól.

Ézsaiás próféta a száműzött zsidóknak
mondja ezt a parancsot, akik elvesztették
szabadságukat, foglyok lettek, elvesztették
hazájukat és számkivetésben éltek, elveszt-
ették templomukat is, mert nekik akkor
csak a jeruzsálemi templomban lehetett
áldozatot bemutatni. Egy mindentől ki-
fosztott népnek mondotta a próféta: **min-
denkor örüljetekek,** olyanoknak, akik keser-
ves szívvel hallgatták a hazuról jött híre-
ket Jeruzsálem pusztulásáról, összedől-
t kőfalakról, egy erkölcsileg romlásnak in-
dult otthonmaradt népről, mely fajiságát,
hitét keveri a pogány fajisággal és hittel,
mely már elfeledte a halleluja zsoltárokat
is, és csak siralmas éneket tud énekelni.
Ezeknek mondotta: **Örüljetekek, mindenkori
örüljetekek!**

Úgy-e megérzed, hogy itt nem történeti
helyzetről, nem egy régi történetről van
szó, hanem rólam, és rólad. Mindegy, most
milyen körülmények között, milyen lelki-
állapotban vagyunk, szól a parancs: **Örül-
jetekek** és Isten megadja a lehetőséget is az
örvendezésre.

**Melyek azok a dolgok, amelyeknek min-
den lelki helyzetben örülni lehet?**

ÖRÜLJÜNK ISTEN TELJES KEGYELMÉNEK!

Ézsaiás a 17. versben ezt mondja
népének: “Mert imé, új egeket és új földet
teremtek és a régiék ingyen sem említett-
nek, mégcsak észbe sem jutnak.” Annak
megértésére, hogy ez az ige mit jelenthe-
tett a fogságba jutott népnek, emeljünk
ki egy mozzanatot belőle.

A fogságban élő nép számára nem az
volt a legnagyobb teher és szomorúság,
hogy elveszett a haza, a templom, a sza-
badság, hanem az, hogy ebben ÉN VA-
GYOK A VÉTKES! Nem volt könnyű ezt
a leckét megtanulni, hiszen mindezt a drá-
ga értéket nem ők kótyavetyélték el, ha-
nem elvették tőlük a babilóniak. Emberi-
leg nem lehet esodálkozni azon, ha fogsá-
guk elején csak bosszúzsoltárokat énekel-
tek. Csak később tanultak meg újra bűn-
bánó zsoltárokat énekelni. Megtanulták,
hogy Isten népének a nyomorúságos fog-
ságban nem az az Istentől kívánt maga-
tartása, hogy ökölbe szorítsa a kezét s
azért imádkozzék, hogy jöjjön valaki, aki

megtanítja az ellenséget sírni, jajgatni, hanem az, hogy vallják: ennek én vagyok az oka! **Elpártoltam Istentől, Isten is elpártolt tőlem.** Jártam az Istentől való függetlenség útján, most azt eszem, amit főztem. Magamat siratom, mert minden a bűneimnek a következménye. Így alakult át a bosszú zsoldára a bűnbánat zsoldrává.

Reájött ez a nép: nincs hazám, templomom, szabadságom, de bűnöm az van! Bűnömnek következménye, hogy szemeim előtt a templom nélkül felnőtt új nemzedék kezdi nyelvét elfelejteni, az igazi Isten helyett bálványisteneket imád s a beolvadás feltartóztathatatlan áradatában porlik-porlik, míg egyszer egészen elenyézik bennük népük múltja.

Ézsaiás próféta azt hirdeti nekik: **„... a régiek ingyen sem említettnek, még csak észbe sem jutnak.”** A bűnbánó népnek hirdeti Isten kegyelmét: **Isten megbocsátott néktek!** A megbocsátásnak következménye még nem látható, még itt vagy Babilonban, még nem tudsz, vagy nem mersz hazamenni, még nem jelent meg a királyi engedély, hogy Nehemiás összeszedheti népét, még nem épülhet meg a régi templom, még bűnben él az otthonmaradt nép is — de a kegyelem már a tiéd! Egyszer meg fogod látni az új eget és új földet, de már ma a tiéd a kegyelem, a teljes kegyelem! Nem az, amely úgy gyakorolja az amnesztiát, hogy a nyilvántartásban azért ott maradnak bűneid, csak a büntetést engedi el. Az az amnesztia a tiéd, amelyből kitöröltetik a bűn. Ezékiel próféta ezt úgy fejezi ki, hogy Istennek legnagyobb kegyelme az, amikor emlékezés többé nem létszen reá.

Hát nem olyan ez, aminek örülni lehet és örülni kell? Nem hiába mondja a 32. zsolttár: **Boldog ember az, akinek bűne megbocsátott, vétké elfedeztetett, akinek az Úr többé bünt nem tulajdonít!”**

ÖRÜLJÜNK ISTEN TEREMTŐ EREJÉNEK!

Ez Ézsaiás szerint egy másik örömforrásunk. A 18. versben így biztat Isten Lelke: **“... örüljétek és örvendezétek azoknak mindörökké, amelyeket én teremtem...”**

Tudod mit jelent az, hogy Isten teremtő Isten? Ez mindenekelőtt azt jelenti, hogy Ő a semmiből is tud teremteni valamit. A káoszból, zürzavarból rendet, világot, kozmoszt teremtett és a sötétségből felragyogott a világosság. A világteremtés Isten mindenható munkája, de ez nem jelenti azt, hogy utána visszavonult a világtól s azóta a maga mennyei dicsőségében

él s engedi, hogy a világ hadd forogjon keserű levében. A teremtés története azért csodálatos evangélium, mert Isten mindent azért teremtett a világra, azért folytatja teremtő munkáját: hogy nekem örömem legyen! **Én érettem, az én örömömre teremtett mindent!** Ez pedig azt jelenti, hogy egyszer minden jóra fordul körülöttünk és bennünk. A régiek elmúlnak és újjá lesz minden. Új ég, új föld és rajta új ember lesz!! Hát lehet ennek nem örülni?!

Ne mondd erre azt, hogy ez mind igen szép, de vajjon mikor lesz ez? Mert erre csak egy felelet van: **amikor Isten majd jönnek látja!**... De nekünk addig is hinniünk és remélnünk kell ezt!

Újra hangsúlyozom, hogy akkor, amikor ez a prófécia elhangzott, még nem volt királyi parancs, mely megengedi a zsidók hazatérését. Akkor még nem volt templom, még üszkös volt Izrael országa, az otthonmaradt nép elegy-belegy népség volt, de egyszer mégis hazamehetett a nép, hozzá láthatott országa építéséhez és eljött a nagy ünnep is, amikor mindenki örülhetett Isten teremtő hatalmának, kegyelmes szeretetének. Hogy mikor? Jézus mondta: **“Nem a ti dolgokat tudni az idöket és alkalmakat, melyeket az Atya a maga hatalmába helyezett”** (Csel. 1:7). Ránk csak az tartozik, ami van. Miénk a hit, hogy ez így lesz. Hogy mind jó amit Isten térszen, még akkor is, ha nem látjuk, majd csak

egyszer, mikor a hit látássá válik s beigazolódik, hogy a hívőnek volt igaza, akinek hitét Isten igazolja!

Örülj hát annak, hogy van hited, örülj, hogy van reménységed **Jézus Krisztus által.**

Hiszen Pál is azt mondta: **“A reménységben örvendezők legyetek!”** Hol vagyunk mi még attól, hogy a fogságból kiszabaduljon a lelkünk?! Hol vagyunk attól, hogy új ég és új föld legyen körülöttünk, bennünk és új emberré legyünk az új földön magunk is?! Egyszer majd eljön, addig pedig gazdagok vagyunk, mert miénk a hit, a reménység, elvehetetlenül a miénk!

Ennek örüljünk!

(dr)

ELTÉVEDT EMBER

Korunk emberére az összezavarodottság érzése jellemző. Értelmi erejében naggyá nőtt, szívében mégis reszkető gyermek. Nagy tudományával eltévedt a világ útvesztőiben. Ijedten várja, mit hoz a holnap. Örökségképpen jutott ebbe a helyzetbe, amikor elhagyta az Istent, vagy meglazította a hozzá fűződő kapcsolatát. Életét csak a Krisztushoz való visszatéréssel teheti rendbe. — A világ zürzavarában ma is boldog az Urat félő és neki engedelmesskedő ember.

(Vatai László: A 20. század második felében.)

1945 — 1970 ÁPRILIS 4

ÜRISTEN, aki magyarnak teremtettél bennünket és belelátasz szívünkbe, megéreted milyen érzések vannak a lelkünkben, amikor keserűen panaszzuk, hogy nemzetünket 25 éve tartja rabláncra fűzve az idegen elnyomó erőszak.

A költő szavaival elismerjük, hogy **“bűneink miatt gyúlt harag kebledben”,** mégis, mi hazátlan magyarok letiport népünk milliói nevében könyörgünk: hallgasd meg segélykiáltásunkat, vond vissza ostorozó

kezedet, elégeld meg a büntetést, szabaddíts meg a szolgaságból.

De, hogy ez meglehessen, azt is tudjuk, hogy nemzeti bűnbánatot kell tartanunk. Azután irgalmadból formálj bennünket át, teremts újjá a Jézus Krisztus által, hogy igazán a Te néped legyünk és végre minden magyar egyedül a Te Szent Fiadban találja meg Megváltóját. Hallgasd meg könyörgésünket az Ő érdeméért! Ámen.

ELVESZETT ISKOLÁINK

A Magyarországi Evangélikus Egyház 1941-ben (az ideiglenesen visszatért országrészeket is beleértve) 807 nevelő intézménnyel rendelkezett. Ezek között volt: 7 óvoda, 474 elemi iskola, 287 általános továbbképző iskola, 13 gazdasági továbbképző, 3 polgári, 1 kereskedelmi, 14 gimnázium, 3 liceum, 4 tanítóképző és 1 jogakadémia. Az 1948-as Egyezmény egyházi iskoláinkat elvette, államosította, illetve megszüntette.

NINCS IDÖNK?

— Sohasem a leginkább elfoglalt emberek azok, akiknek nincs idejük.

— Ha kevés csomagolni valóm van egy utazás előtt, akkor sok értéktelen dolgot is beteszek a kofferba.

— Így van sokszor azokkal is, akik azt állítják, hogy soha sincs idejük, egész napjuk elfoglalt.

— Vizsgáljuk csak meg, nem értéktelen terhek okozzák-e, hogy **“nincs időnk”.**

(Ü)

1920 — 1945 — 1970

MAGYARORSZÁG ÉS A KERESZTYÉN EURÓPA TRAGÉDIÁJA

Ez év június 4-én ötven éve lesz, hogy Trianonban aláírták a Magyarországot megcsönkítő békeparancsot. Huszonöt éve, hogy a második világháború győztesei Európát kettészakították és hazánkat a földrész keleti felével együtt a kommunista hatalom érdekkörébe utalták. Magyarországon természetesen a hódolat és bűnbánat hangja nyilvánul meg a győztes hatalom felé. A magyarság tömegei pedig az öt világrész minden táján dermesztő bizonytalansággal a szívükben gondolnak a jövőre: meddig tarthat ez így?

Véges emberi értelmünk megtorpan a tragédia méretei előtt. A keresztyén ember azonban figyelmeztetést talál hitünk tanításában: ezen a földön minden Isten akarata szerint történik! És Isten nem akarja a bűnösnek halálát, hanem azt, hogy megtérjen és éljen. A változtathatatlanba való tétlen belenyugvás helyett a keresztyén ember megvizsgálja önmagát, igyekszik felismerni a saját hibáit és a sajátosan nemzeti hibákat is, amikért egyetemesen felelősek vagyunk. Hiszen nem képzelhetjük azt, hogy ezen a bűnös és gonosz világon mi volnánk az egyetlen nép, amelyet teljesen ártatlanul ver a sors keze immár hosszú évszázadok óta!

A mi lelkiismeret-vizsgálatunk azonban sokkal mélyrehatóbb, mint amilyen most Magyarországon megnyilvánulhat. A mi célunk az, hogy megszabaduljunk minden gonoszagtól, minden belső betegségtől és minden ellenségtől. E sorok keretében most csak a legfontosabbakra térhetünk ki.

A történelem számos példával bizonyítja, hogy az emberi társadalmak élete, virágzása és hanyatlása elsősorban belső erőtől, végső fokon közösségi erkölcsétől függ. Ezért mondotta Berzsenyi Dániel, hogy **“minden államnak talpköve, támasza a tiszta erkölcs, mely ha megvész, Róma ledől s rabigában görbed”**. Ma ugyan sokszor úgy tűnik, mintha a legbarbárabb államok érnék el a legnagyobb sikereket. Alaposabb vizsgálat azonban mindig azt mutatja, hogy a bar-

bárság győzelmét sohasem a saját ereje, hanem ellenfeleinek gyengesége, romlottsága és készületlensége okozta.

Az elmúlt fél évszázad világosan megmutatta, hogy a gonoszság és barbárság uralma a földön nem fog önmagától összeomlani. De Európa és benne a magyarság tragédiája azt is megmutatta, hogy a barbárság uralmát nem lehet egyszerűen még nagyobb barbársággal leküzdeni. Sokan nem vigyáznak arra, hogy a szörnyeteggel való harcukban önmaguk is szörnyetegekké ne váljanak. A keresztyén ember célja a keresztyén erkölcsön alapuló társadalom megvalósítása. Olyan társadalmat akar, amelyben érdemes élni, dolgozni, amelyért érdemes meghalni. Ez nem csak a végső célt, hanem az arra vezető utat is világosan megszabja.

A keresztyénség két alapvető parancsolata közül az első az Isten szeretetére, a másik a felebaráti szeretetre vonatkozik. Ez a második parancsolat nem valami elvont emberideál szolgálatát kívánja, és nem korlátozható az alamizsnázkodás területére sem. **A felebaráti viszony állandó kapcsolatot, felelősségteljes törődést jelent embertársaink, a közösségi tagjai és összessége irányában.** Nyilvánvaló, hogy az olyan társadalomban, ahol a közösségi erkölcs gyenge lábon áll, ahol az önzés, a kapzsiság, a hatalmaskodás és az emberi méltóság megsértése rendszeressé válik, ott a közösségi szervezett munka terén súlyos visszaesés következik be.

Sajnos ez a felismerés az elmúlt idők magyar történetében igen sokszor háttérbe szorult. Így a Mátyás király halála utáni évtizedekben a belső meghasonlás és a közerkölcsök züllése a katasztrófát kikerülhetetlené tették. Az általános züllés útján az ország nagyjai jártak elől. A középkori intézmények bomlása, az újkor eszméinek kiforrotlansága betetőzte a romlást. A fenyegető török veszéllyel szemben az ország nem tudott kellőképpen felkészülni és a mohácsi csatában elbukott. A háborúk rettenetes pusztításait nem tudta kellő módon ki-

pótolni. Erőforrásait nem tudta kiaknázni és latba vetni, külső segítségben bízott; el kellett buknia.

Valaki azt mondhatná erre: ez mind igaz, de mi most már kis nemzet vagyunk, akár mit is csinálunk, a sorsunkon nem változtathatunk. Ez a fel fogás téves és erkölcstelen. A magyarság még ma is bizonyos erőt képvisel, amelyet a mai nemzedék ápolni és gyarapítani képes. Isten különös kegyelméből a magyarság sikeresen átvészelt a közelmúlt borzalmas csapásait. Most megint a “lassú méreg, lassú halál” idejét éljük, mint Berzsenyi korában.

A magyarság belső, lelki erejének ápolására soha nem volt nagyobb szükség, mint ma. Otthon és a nagyvilágban egyaránt az anyagiasság, a közömbösség, a közösségi erkölcsök romlása pusztít bennünket. Mint tudjuk, Magyarországon az abortusz megkönnyítése óta évente ötvenezer-nél több meg nem született gyermeket pusztítanak el az életszínvonal bálványának az oltárán. S ez történik akkor, amikor az anya- és csecsemővédelem, a szociális gondoskodás és a megélhetési minimum biztosítva van.

Ha egy nép elveszíti a hitét az emberi élet értékében és értelmében, a saját jövőjében, az erkölcsben, azt a népet elhagyja az Isten is. Az ilyen nép kigyomláztatik az emberiség családjából, mert nem sáfárkodott becsületesen a számára kiszabott osztályrészrel.

A mi feladatunk az emigrációban természetesen nem az, hogy kritizáljuk a mienknél sokkal nehezebb keresztet hordozó otthoni testvéreinket, hanem hogy segítsünk nekik ahogy és ahol tudunk. És segíteni mindenki tud, ha mással nem, példaadó keresztyéni magatartással. Nem szavakkal, hanem tettekkel, egyéni és legfőképpen közösségi munkával.

A keresztyénség nagy parancsolata embertársaink szeretetére figyelmeztet. Ki lehetne közelebb hozzánk, mint az emigráns magyar testvér? Mert szép, ha valaki a nagyobb emberi kö-

(Folytatás a 7. oldalon)

LELKÉSZI NAPLÓMBÓL

ÍRJA: EGYED ALADÁR

3. SZERESD FELEBARÁTODAT,
MINT ÖNMAGADAT!

Roseggernek egy szép költeménye a költő álmát örökíti meg. Az Úr sorba kérdezi az emberiség nagyjait. Megkérdezi Mózeszt: Mit adott a világnak? — Törvényt. — Mi lett belőle? — Bűn. Azután Nagy Károlyhoz fordult: Mit adott a világnak? — Oltárt. — Mit csinált belőle? — Máglyát. Utána Napoleon következett: Mit adott a világnak? — Dicsőséget. — Mit csinált belőle? — Gyalázatot. Utóljára megszólított Fiától, az Úr Jézustól kérdezte meg: Mit adott a világnak? S Ő remegő hangon felelte: Érette mindent el-tűrő szeretetet. — És mi lett belőle? A költemény szerint az Úr Jézus nem tudott felelni, hanem arcát kezébe temetve, keservesen sírt...

Az emberiség nyomora iránt már kisdíák koromtól fogékony voltam. Hogy rozsnyói favágónk, Maksa bácsi télen nem csak pénzt kapott munkájáért, hanem ebédet is a jó meleg konyhában, azt én könyörögtem ki szüleimnél.

Rozsnyón — káplán koromban — az Iparosok Köre engem kért fel a március 15-i ünnepi beszédre. Az ünnepély után hozzám jött az egyik rozsnyói földbirtokos és azt mondotta: "Fiatalember, valamikor az ilyen be-

Magyarország

és a keresztyén Európa tragédiája

(Folytatás a 6. oldalról)

zösségek szolgálatának szenteli az életét, de ha ezt a kis magyar közösségek megkerülésével teszi, vétkezik a felebaráti szeretet törvénye ellen. Az igazi, tiszta, keresztyéni szeretet az egyetlen erő, amely a gonoszság és barbárság tengernyi veszélye és kísértése között a magyarságot meg fogja tartani. Ezt tanítja hitünk, ezt bizonyítja a történelem, ez az egyedüli lehetséges reális politika. Ha ezt megszívleljük, akkor helyesen vontuk le a történelem tanulságait ebben a kettős nemzeti tragédiára emlékeztető gyászévben. Egy lépéssel előbbre haladtunk Magyarországon — és Európa — feltámadása felé.

Halász István
(HITBŐL ÉLÜNK)

széd után letartóztatták a szónokot izgatás címén."

Sajógömörön első dolgom volt, hogy a falu legszegényebb rétege számára megfelelő helyet biztosítsak az egyház tisztviselőinek és presbitériumának sorában. És a jó gazdák ezt természetesen is tartották. A szegény gyermekeket ingyen taníttattuk az ottani, több mint 400 éves evangélikus polgári iskolában, a tehetségeseket pedig tovább taníttattuk. A faluban nem lévén orvos, az elsősegélyt mindenkinek én nyújtottam a községi bába segítségével.

Szegeden a nagyon jóhírű evangélikus iskola jómódú másvallású gyermekekkel volt tele s a mi szegény evangélikus gyermekeink idegen iskolába jártak. Ebből az iskolából két hónap alatt 95 százalékban evangélikus iskolát csináltunk. A szegények iskolája lett, de így gyermekeink együtt voltak. Kiváló Nőegyletünk a szegény gyermekek részére az egész tanéven át napközi otthont létesített, évi átlagban 40–50 gyermekkel. Ott ingyen reggelit, ebédet és uzsonna-vacsorát kaptak, karácsonykor pedig cipővel—ruhával ajándékozták meg őket. Ugyancsak itt étkeztek az általunk létesített Egyetemi Luther Otthon szegénysorsú hallgatói is, akik az Otthonban lakásért egész hónapra csak 10 pengőt, vagy semmit sem fizettek. A szegedi egyetem jogi és orvosi fakultásának hét evangélikus professzora is segítette őket. Az orvosprofesszorok egyébként ingyen kezelték azokat a hiveinket, akik az én névjeggyemmel keresték fel a rendelőjüket.

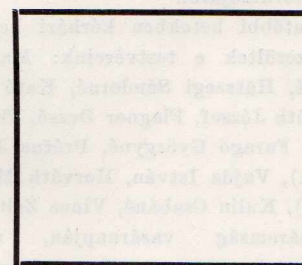
Cegléden a polgármester, aki az egyházban egyházfelügyelő elnöktársam is volt, kért fel arra, hogy mint tartalékos tábori főlelkész, vállaljam a helybeli Bajtársi Szolgálat vezetését. A költségeket a város fizette és kezelte, de 52 nő gyűjtötte össze a városban a pénzt. Ezek voltak a gondozó nők is. Feladatunk a harctéren levő katonák családtagjainak segítése, gondozása volt. Mi láttuk el őket élelemmel, tejjel, tüzelővel. Igen nehéz, de gyönyörű munka volt. Hálát adok Istennek, hogy ennek a szolgálatnak a vezetésére méltottat.

Fiatalkoromban Jánosi Zoltán debreceni lelkész rázta fel lelkiismeretemet és felelősségemet írott beszédekkel az igazi krisztusi szeretet gyakorlására. Senkisé bizonyította erőteljesebben, hogy az egyház szeretetmunkája sokszor inkább alamizsnálkodás, alkalmi segítség, mint evangéliumi diakónia. Csak a jelent segítettük, de a jövővel már nem törődünk.

A Szegedi Evangélikusok Lapjában, szószéki és rádiós igehirdetéseimben is állandóan ébrentartottam Magyarország három millió koldusának helyzetét és hirdettem a földreform fontosságát és szükségességét. Amikor pedig rádiós igehirdetéseimet az egyházi cenzúra állandó kritikája kísérte, inkább lemondtam erről a szolgálatomról.

A budapesti Evangélikus Élet 1965. évi 48. és 49. számában lapunkat, annak szerkesztőjét és engem igen durva és igazságtalan módon támadott. Eddigi hallgatásunk nem beleegyezés volt, hanem a békesség keresése. Most azonban megírhatom, hogy az fájt legjobban benne, ahol azt állították, hogy működésem alatt a szegények érdekében semmit sem tettem. Ezzel szemben az igazság az, hogy mind otthoni, mind németországi lelkipásztori munkámnak fő mozgató ereje a szeretet-szolgálat volt! Ezt sajógömöri, szegedi, ceglédi tanúk seregével tudom igazolni. (Folytatjuk)

Orvosi tanács

Ezt a fehér négyzetet tartsd a szád elé és fújj rá! Ha zöld lesz, azonnal hívj orvost. Ha megbarnul, fogorvosra van szükség. Ha lilává válik, keress fel egy ideggyógyászt. Ha piros lesz, anyagi esőd előtt állsz. Ha pedig megfeketedik, azonnal esináltasd meg a végrendeleted.

Ha azonban fehér marad, akkor jó egészségben vagy és semmi okod sincs arra, hogy vasárnap elmaradj a templomból!

(St. Andrew's Episcopal Church,
Oceanside, NY)

Mindennapi kenyér

— Útmutató a Biblia olvasásához —

1970. MÁJUS HÓ

1. 2 Tim 2:8-13. — Ján 14:15-21.
2. Luk 11:1-13. — Ján 14:22-26.

HÚSV. U. 5. VAS. — MÁJ. 3.

Heti ige: Ján 12:32

3. Ján 16:23-30. — Kol 4:2-6.
4. Márk 1:35-39. — Ján 14:27-31.
5. Jak 5:13-18. — Ján 15:1-8.
6. 1 Tim 2:1-8. — Ján 15:9-15.
7. Mennybemenetel ünnepe —
Márk 16:12-20. — Zsolt 24.
8. Kol 3:1-4. — Ján 15:16-17.
9. Csel 1:13-26. — Ján 15:18-25.

HÚSV. U. 6. VAS. — MÁJ. 10.

Heti ige: Zak 12:10

10. Ján 15:26-16:4. — Zsolt 27:1-7.
11. 5 Móz 43:1-8. — Ján 15:26-27.
12. 4 Móz 20:2-18. — Ján 16:1-4.
13. 1 Kor 2:12-16. — Ján 16:5-11.
14. Ján 7:37-39. — Ján 16:12-15.
15. Zsid 11:32-40. — Ján 16:16-23.
16. Jel 21:1-5. — Ján 16:24-33.

PÜNKÖSD — MÁJ. 17.

Heti ige: Zak 4:6

17. Pütkösdvasárnap — Ján 14:23-31. —
Zsolt 48.
18. Pütkösdhétfő — Ján 3:16-21. — Róm
8:1-11.
19. Ézs 44:1-8. — Ján 17:1-5.
20. 4 Móz 11:16-17, 24-29. — Ján 17:6-13.
21. Ef. 2:17-22. — Ján 17:14-19.
22. Ef 4:11-16. — Ján 17:20-26.
23. Mát 28:16-20. — 5 Móz 1:1-18.

SENTHÁROMSÁG — MÁJ. 24.

Heti ige: Ézs 6:3

24. Ján 3:1-15. — Ézs 6:1-8.
25. 1 Kir 8:6-14. — 5 Móz 1:19-33.
26. Kol 2:1-9. — 5 Móz 1:34-45.
27. Ef 4:1-6. — 5 Móz 2:1-15.
28. 1 Tim 3:14-16. — 5 Móz 2:16-25.
29. Ef 1:3-14. — 5 Móz 2:26-37.
30. Jer 23:16-29. — 5 Móz 3:1-22.

SZTH. U. 1. VAS. — MÁJ. 31.

Heti ige: Luk 10:16

31. Luk 16:19-31. — Csel 4:32-35.

(J)

SECOND CLASS PUBLICATION.

POSTMASTER: SEND FORM 3579 TO
ERŐS VÁR

BOX 02148, CLEVELAND, OH 44102.

GYÜLEKEZETI HÍREK

CLEVELAND — NYUGAT

Lelkész: Juhász Imre

Pastor Emeritus: Egyed Aladár

Templom W. 98 & Denison Ave. — Lelkészi hivatal: 3245 W. 98th St. (44102). Tel.: 961-6895. — Istentisztelet minden vasárnap de. 9:30-kor angolul, 10:45-kor magyarul. — Úrvacsoraosztás minden hónap első vasárnapján és az ünnepnapokon.

Vasárnapi iskola de. 9:30-kor angol, 10:45-kor magyar nyelven.

A keresztség szentségében részesült márc. 8-án Ferenczek Erika, Ferenczek József és felesége, sz. Horváth Erzsébet gyermeke. Keresztszülok: Pintér István és felesége Budapesten.

Nagyheti és húsvéti istentiszteleteink a szokásos szépszámú gyülekezetet vonzották; az átlagnál nagyobb volt a nagypén-
teki látogatottság: a két magyar istentiszteleten 116-an vettek részt, 66 úrvacsorázóval. — Mint valamennyi clevelandi magyar egyház, április 5-i istentiszteleteinken könyörgő imádságban emlékeztünk meg hazánk szovjet megszállásának 25. gyász-évfordulójáról.

A legutóbbi hetekben kórházi kezelésben részesültek e testvéreink: Machnik Andrásné, Hátszegi Sándorné, Kató Gyuláné, Beáth József, Flagner Dezső, Flagner Dezsőné, Faragó Györgyné, Prófus József (Grafton), Vajda István, Horváth Mihály (Medina), Kulin Csabáné, Vince Zoltánné.

Szentháromság vasárnapján, május 24-én tartjuk meg a templom felszentelésének 20. évfordulóját. De. 10:30-kor közös angol—magyar istentisztelet lesz, melyen Rev. David Scharf püspökhelyettes végzi az angolnyelvű igehirdetést, a magyar igehirdető nt. Egyed Aladár. Ezt követően 12:30-kor ünnepi gyülekezeti köz-
ebéd lesz az egyház nagytermében.

NEW BRUNSWICK

Lelkész: Rieker György

Templom és lelkeszi hivatal: 247 Somerset St. (08901). Tel.: 545-4961. — Lelkesz-
lak: 895 Patton St., North Brunswick, N.J.

08902. — Istentisztelet minden hónap első és harmadik vasárnapján reggel 8:30-kor magyarul, minden vasárnap de. 9:40-kor és 11-kor angolul.

ERŐS VÁR gyülekezeti megbízott és lapterjesztő: Ervos József, 69 French St., Edison, N.J. 08817. Tel.: 985-3352.

Templomunk és a gyülekezeti ház külső festése 2800 dollárba kerül. Híveink szíves figyelmébe ajánljuk a javítási alapra való további adakozást. A presbitérium márc. 15-i ülése felhatalmazta az épületbizottságot, hogy kb. 800 dollár költséggel a konyha részére új főző-tűzhelyet és mosogatót szerezzen be. Ezek beszerelését önkéntes munkások végzik.

Ezévi gyülekezeti és vas. iskolai piknikünk a tavalyi helyen, a Johnson Parkban lesz jún. 7-én, vasárnap.

AZ EGYHÁZ HÍREI

LENGYELORSZÁG

● A r.k. püspöki kar szokatlan, de érthető kommunista támogatásban részesült abban a törekvésében, hogy rábírja a pápát a nyugati és északi egyházmegyék határainak az országhatárokkal egybeeső kiigazítására és állandó megyéspüspökök kinevezésére. Ezidőszerint ezeknek az egyházmegyéknek a helyzete kérdéses; nyugatnémet felfogás szerint német területhez tartoznak mindaddig, míg a megszállt országrészek kérdése becsületes megoldásra nem kerül. Érdekes az, hogy mind a kommunisták, mind a r.k. püspökök hallgattak a keleti egyházmegyék problémáiról.

HOLLANDIA

● A katolikus papság országos tanácsa 93:2 arányban ellene szavazott annak a követelménynek, hogy papokká csak nőtlen férfiak lehessenek. Bár ebben a kérdésben a püspöki kar, Alfrink bíborossal együtt tartózkodott a szavazástól, jólétesült körökben ezt nem tartják negatív állásfoglalásnak. Rómából ugyan előzetesen megintették a tanácsot, hogy tanúsítson hűséget és fegyelmet a katolikus hit és rend irányában, de az intés nem sokat használt. A holland katolikusok és Róma között a surlódások évszázadokra vezethetők vissza; e legutóbbi véleménykülönbségnek a kimenetele egyelőre még bizonytalan.

(bbp)

RENDEZD
ELŐFIZETÉSEDET!